

РЫГОР БАРАДУЛІН

БЕРВЕНІЗАЦЫЯ

Рыгор Барадулін

Мастацкае афармленне Ю. В. РЫЖЫКАВА.

БІБЛІЯТЭКА «ВОЖЫКА»

ВЫДАВЕЦТВА ЦК КПБ
МІНСК — 1988

СЯРДЗІТЫ БАРАДУЛІН

Было б смешна, калі б я пачаў прадстаўляць чытачам Рыгора Бародуліна. Хто не ведае выдатнага нашага паэта, аднаго з найбольш дасканалых майстроў роднага слова? Даўно ўжо і «на вуха» і «на

зуб» праверылі ягоны ядраны радок акадэмічныя гурманы-крытыкі, в нястомныя калегі-перакладчыкі шчодро рассыпалі ягоныя пярыліны па халодных і цёпрых узбярэжжах і ўзгор'ях далёкіх ад Беларусі краёў. Многія тысячы аматараў паэзіі добра памятаюць, як Барадудлін прызнаецца ў любові і ў каханні, як ён сумуе і вандруе, з кім сябруе і спрачаецца, дзе гасцюе і адпачывае. І ўяўляецца ім, відаць, шыры і абаяльны ўшацкі хлопец з прасветленым тварам і хітравата прыжмуранымі вачамі, з запыленай кайстрай за плячамі, да верху напоўненай звонкімі песнямі, нібы залатымі арэхамі з віцебскіх ляшчыннікаў. Так ужо ён любіць сваю зямельку і землякоў, што гатовы ўсе дзяржаўныя знакі якасці зvezці адусюль дадому. І такія ў яго незвычайныя і плавучыя словы — як жаваранкі з-пад жытняй мяжы...

А ці ж злуецца калі Барадудлін, ці гневаецца, ці бурчыць? Ці, можа, лірычна-ўзрушанаму і элегічна-засяроджанаму, яму няма калі быць сярэдзітым і незадаволеным, абураным і здэклівым? Супакою прыхільнікаў сатыры: хапае ў яго і грамадзянскай трывогі і паэтычнага тэмпераменту, каб спляжыць прайдзісвета і паўшчуваць фармаліста, заклікаць да парадку абібока і спыніць несуну, напалохаць падхаліма і падкузьміць кар'ерыста. Рука ў яго пры гэтым па-сялянску цяжкая і нястомная, а прыцэл — па-партызанску дакладны і своечасовы. Да таго ж і «сацыяльны заказ» на ваўнінае вострае слова не здымаецца з парадку дня: на задымленых шчоках нашага працоўнага бяссонна ўчэліста кусціцца замшэлае шчачцінне застоўных гадоў — і асялку галоснасці і дэмакратыі яшчэ нямала дзевядзецца «правіць» лязо нашых баек і фельетонаў, памфлетаў і эпіграм. Барадудлінскія ўмельства і вынаходлівасць, віртуознасць і неўтаймоўнасць прыйдуцца тут вельмі дарэчы...

Вось я і запрашаю вас на сустрэчу з сярэдзітым Барадудліным. Паверце, ён і ў гэтым сваім настроі таленавіты і самабытны, як заўсёды.

Генадзь БУРАУКІН.

ЦІХІ МАНАЛОГ

Не трэба мне падтрымка,
 Магу сама трымацца я,
 Я — пані ананімка,
 Крыніца інфармацыі.
 А кожнаму з крыніцы
 Напіцца нецярпіцца.
 А ўжо якая ў ёй вада,
 Зусім размова іншая.
 Нячутная ў мяне хада,
 Як постаць ананімшчыка.
 Мой стрэл бязгучны,
 Разрыўны,
 З якога доўга перуны
 Не цішацца,
 І, ўвогуле,
 Ідзе далёка водгулле.
 За кожным подслух і падгляд
 Заменіць шчыры клопат,
 Скажу, хто з кім,
 Хто над, хто пад.
 І не спадае попыт
 На ананімкі,
 Даўні ён.
 Калі прысніў паганы сон
 Прапрашчур у пячоры,
 Уваласелы ў горы,
 Схацеў накрэсліць на скале
 Усё пра суплямённіка,
 Ды першая на ўсім чале
 Хітрынка легла тоненька,
 За галавешкай дымкаю,
 За першай ананімкаю
 Схаваўся
 І ў куроध्ये
 Растаў ва ўласным одуме.
 Як гэта ўсё даўно было,
 Забыліся пячоры.
 Першанаўнасці крыло

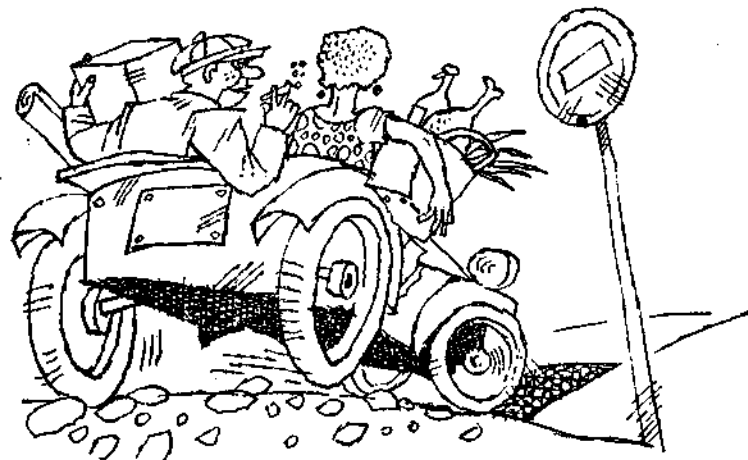

Абскулбена на пёры,
 Ды не звался скарбы
 За ноч чарнейшай фарбы.
 Мяне баяцца,
 Бо магу
 Любога ўзяць за глотку,
 З прагрэсам я іду ў нагу,
 Мне плётку —
 Злую цётку
 Прымаць няёмка за радню —
 Крычыць,
 А я за цішыню!
 Ты паспрабуй мяне крані,
 І не захочаш болей.
 Мае глыбока карані,
 І дасягае голле
 Ажно да тых паверхаў,
 Ды не ў пашане вэрхал.
 Паперкай сціплай лягу,
 Гара пачне ўздымацца.
 Я праганяю смагу,
 Крыніца інфармацыі!

ЧАС!

— Не падмакаш — не паедзеш,
 Не ўкрадзеш — не пражывеш! —
 На хаду складае верш
 Лэдзі з сумкамі,
 Але дзе ж
 Голас супраць?
 Не чуно.
 Гэтак сунуцца лацно
 Калыхлівай калымазе.
 Змазаная добра вось
 Не скрыпіць —
 Кладзі, вынось,
 Хто ў адвазе,
 Не ў адказе
 І ў канторы,
 І на базе,
 І на вузкім пералазе.
 Ад станка,
 Ад бараны

Крадуны і беруны,
Краллі, браллі
Не драмалі,
Вуха старчаком трымалі.
Гэтак ехалі,
Жылі
Кватаранты на зямлі.
І кацілася хоць нехаць
Калымага праз гады.
І даехаліся,
Ехаць
Больш ужо няма куды!

Пакаталіся на славу,
Час расплавіць снежны ком —
Ездакоў садзіць на лаву,
Калымагу
Гнаць на злом!

АДЗІНКА

На пачатку сціплая,
Быццам невідзімка,
Ва ўстанове выплыве
З ніадкуль адзінка.

Лічба не вялікая,
Першая па ліку,
Гора не наклікае —
Будзе для прыліку!

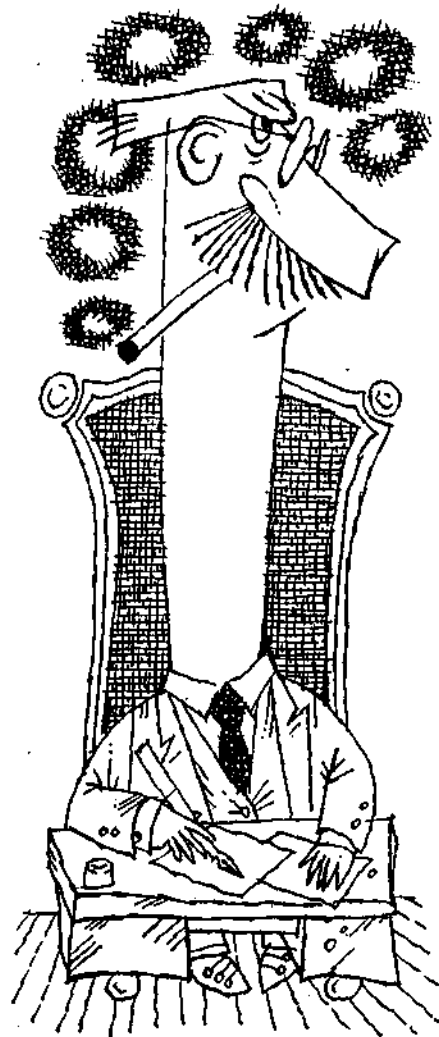
Не расстане, ціхая,
Як вясной ільдзінка.
На пячатку дыхае
Новая адзінка.

Покуль непрыкметная,
З ёй няма пытання.
Лета пералегуе
І зіму застане.

Выпадак знагодзіцца,
Цёплая мясцінка
Зрэшты ёй
знаходзіцца —
І ўсплыла адзінка!

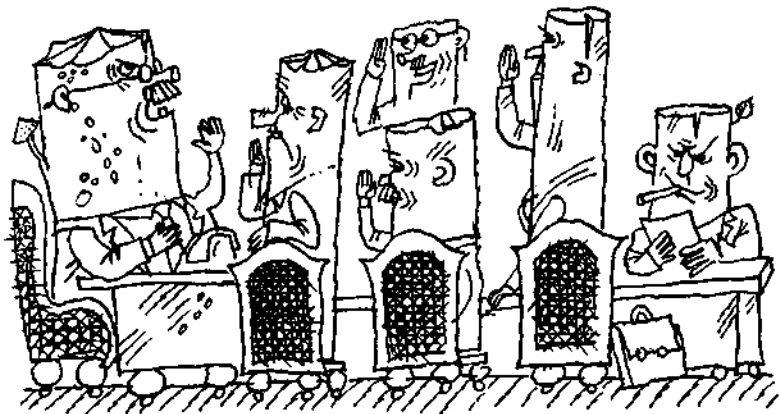
Пёрак шмат парывае,
Шэпт ідзе на лямант.
Быць даволі сціплаю —
Абрасла нулямі!

Не чапай адзінку,
Бо наробиць дзынку,
Заспявае:
— Ой, люлі,
Без мяне вы ўсе —
Нулі!

БЕРВЕНІЗАЦЫЯ

Ідзе урбанізацыя
У наступ зноў і зноў,
А ўслед
Бервенізацыя
Паважных устаноў.

Абуй руку пальчаткаю,
Разуй — усё адно,
Пагрукайся —
З пячаткаю
Сустрэне бервяно.

Абчэсаны, абкораны
Сядзіць таварыш дуб,
А падапруць падпорамі,
Бач, бервяно ўжо слуп.

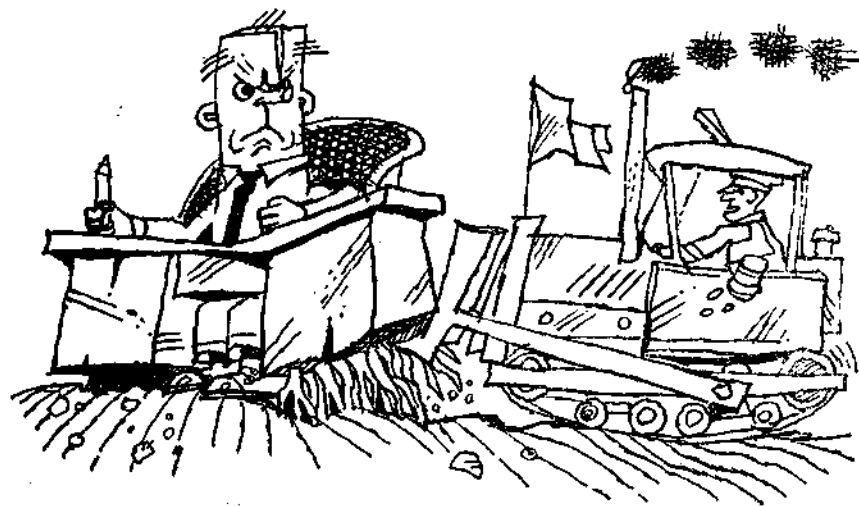
І тут жа слуп становіцца
Правадніком святла.

Чыновіцца, ўстановіцца
Былы жыхар сяла.

Лясоў дрымучых менее,
Ды ўсё,
Аж стогне дол,
Дрымучымі бяргавымі
Абкладзена наўкол.

Бярвенне ўсё смалістае
Павязана ў платы,
І на ўраганах выстаіць,
Запыніць вір круты.

Стамілася авацыя,
Хвала сваё пяе.
Ідзе бервенізацыя,
Чым замяніць яе?

НЯЗЛОУНЫ БУМЕРАНГ

На гарах і на марах
Днём і ўноч
Любой парою
Скача ўзлётна бумеранг,
Думка хітрага настрою.

Што адгор'е,
Што скала?
Ты размах бяры крытычны.
Лепш лунае за арла
Бумеранг бюракратычны.

Да высокага стала
Скаргу грозна як ні шваргай,
Вернецца,
Як і была,
Непачутай тая скарга.

Бюракрат, не як баран
На вароты, на заяву
Пазірае.
Бумеранг
Вырашае лёгка справу.

І ляціць, ляціць адказ
Бумерангам адмысловым
Ад кіраўнікоў да мас,
Каб назад вярнуцца словам,

Што як верабей-пырхун
Абначуе ў пратаколе,
Трапятун і дзед-пырхун
Пра сякое, пра такое

Будуць баць дзень пры дні,
Дбаць пра ўкосы, пра пасевы.
Ля сталоў,
Як пень пры пні,
Цесна прывіды паселі,

Прывіды канкрэтных спраў,
Дзеці ўказаў,
Цыркуляраў.
Бумеранг усіх сабраў
І пячаткай атаварыў.

Над нязрушнасцю пасад
Бумеранг успомніць рухі
І, нязлоўлены,
Назад
Зноў трапляе ў тыя ж рукі.

НЕСУНЫ

Несуны —
Не пеўні тыя,
Што на казачнай зямлі
Раптам шчодра залатыя
Яйкі несці пачалі.

Як жылі калісьці ў лесе
Дзеці казак —
Лесуны,
Так у сённяшнім прагрэсе
Завяліся несуны.
Прагавістасці сыны.
Несуноў прагрэс прыгрэў,
Валяць лес,
Даволі дрэў!

Хутка новая парода
Распладзілася сама.
У цябе чаго няма,
У запас нясі з завода,
Лёгка несці,
Бо дарма!

І нясухі,
Што квактухі,
Захінаюць пад крыло,
І нясуць ва ўсе аддухі,
Каб кубло
Паўней было!

З-пад зямлі,
З вады,
З-пад даху
Як падняць і пакрысе
У рашучасці і ў страху
У разгублістым размаху
Усе нясуць
І ўсіх нясе
Плынь здабытлівай ракі.
Прэч з дарогі,
Даівакі,
Вы, якія на зарплату
Жывяце ва ўсе гадзі!
І нясуць усе —
Сват свату
І сусед суседу ў хату
Важкай радасці пуды.

Як захочаш смачна есці,
 Жыць,
 Не лічачы грашы,
 Прымудрышся спрытна несці.
 З любым рай і ў гаражы!
 І нясеш, і весела
 Ад любога несіва!
 Добра хцівасці на волі!
 Як пад небам па страсе
 Прэш,
 Чаго ў цябе даволі,
 Пранясеш,
 Як пранясе!

І праносіць,
 Покуль носіць
 Дрэмнавокасць несуюць,
 Няньчыць, быццам пестуюць.
 Аславуха спалі —
 Досыць!
 Прачынацца час ад сноў!

ШАПКУ З БАБРА

ПРЫМЕРВАЮЦЬ...

Лагодна добры досціп кпіў,
 Калі ні ў тры, ні ў два:
 Раз бацька шапкі не купіў —
 Хай мерзне галава!

А галава панікла над
 Кіруючым сталом,
 Заяў і скрагаў лістапад
 Заціхне пад сукном.

Пасадных воч
 Патухне бра,
 Ды не ад скразняка.
 Каб галава
 Ды без бобра
 Была ў кіраўніка!

Бяры ў ахапку шапку —
 й прэч.
 Старацца будзь дабёр.
 Бабру таксама не пярэч,
 Каб сам на шапку пёр!

Бабёр купаецца ў рацэ,
Дае нырца на дно.
Ягоны хвост яшчэ ў лусцэ,
Бабру няўцям адно:

Са шкуры,
Што на ім яшчэ,
Пашылі шапку ўжо.
Луска блішчыць,
Рака цячэ,
Яшчэ вісіць ружжо.

Ды ў падначаленай не быў,
А ў шкуры жыў сваёй,
Разліў
Хіба што меў уплыў,
Змяняў бабру настрой.

Як без бабровой шапкі быць
Кіраўніку ў саку?
Па шапцы галава свярбіць,
Як лоб па гузаку!

ДЭФІЦЫТ

Калун з уладай абуховай,
За злосць чарнейшы антрацыт
Слабыя перад выбуховай
Той сілай,
Што ў сабе прыхоўвае
Цяжкое слова
Дэфіцыт.

А сіла гэтая зямная,
Як рэпа цёплая з грады,
Яшчэ такую ўпартасць мае,
Што ў рух приводзіць гарады.

Па-спажывецку не тупая
Вярэдзіць думка апетыт.
Чаго, здаецца, не хапае,
Усё завецца —
Дэфіцыт.

Ёсць жонка,
Ды калі б другую
Узяць,
Адчуў бы новы смак.
І муж не спіць,
І муж мазгуе,
На дэфіцыт бы ўзбіцца як.

Бяжыць, мяняючы абліччы,
Сам дэфіцыт,
Наняўшы спрыт,
Старыя прыказкі і прытчы
Зашанавалі дэфіцыт:
«Ідзі малаціць,
Ціт,
Пайду,
Як дадуць дэфіцыт».

Стаў кажухок
Дублёнкай звацца,
Ранг дэфіцыту ўраз набыў.
Ад аплявух
Ці ад авацый
Запал аж мазалі набіў.

Уросшы ў тлусты грунт
Нарэннем,
Прывычкам не звыкаць маніць.
Заняты дэфіцыт хаценнем
Сумленне ўменнем замяніць.

Яно прыемнае смаленне
Падсвінка з хлеўчука выгод,
Ды востры дэфіцыт сумлення
Расці павінен з году ў год!

Не спадзяваліся на крамы
Пасляваеннае пары,
Насілі джынсы з шарачка мы,
Пафарбаваныя ў кары.

Я разумею, маладыя
Рукой махнуць:
— Стары вярзе!
Даўно сплылі часіны тыя,
Калі душыліся ў чарзе,

Каб на сталё была скарынка,
Хоць чэрствая,
Але была.
Свяцілася ў душы іскрынка
Да шчасця прагнага святла.

Клапотамі — жывыя людзі,
Турботамі жыве жылло.
А дэфіцытам хай не будзе
Несачарсцвельх душ святло!

ЭТАПНАЯ ПАМЯЦЬ

Не трэба ні петрыць,
Ні кеміць, ні цяміць,
Ні тумкаць, ні дукрыць,
Ні дбаць, ні шуруніць,
Адно, што патрэбна, —
Этапная памяць
Патрэбнага ўспомніць
Тады, калі рупіць.

Пакуль пры пасадзе сябрук,
Як пры ступцы,
Таўчэ таўначом самалюбства
Выгоды,
Яго паважай —
На вышэйшай прыступцы
Стаіць
І не чыніць табе перашкоды.

Пачне апускацца, як роўня,
Адразу
Ты стань незалежным,
Крыштальна-сумленным,
Лічы за нявыхаванасць,
За абразу
Здароўкаца першым
З былым незаменным.

Ступай па знаёмых,
Сябрах,
Як па трапу,
Угору дзярыся
Упарты, старанны.
Дзе трэба,
Пацісні дагодліва лапу,
Зрабіся такім,
Хоць прыкладвай да раны.

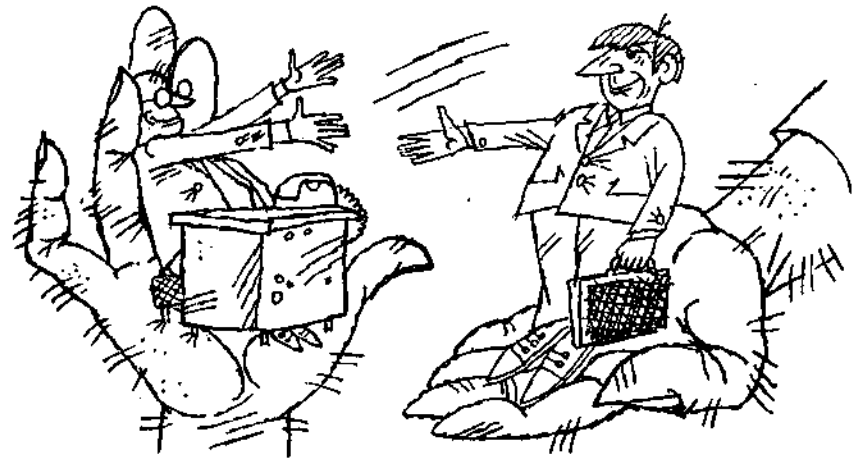
Нічым ты не грэбуй,
 Як грэба — пад рэбры
 Давай, каб не змог
 Твой апомніцца вораг.
 На новым этапе
 Ужо новы патрэбны
 Дружбак, што расцісне
 Зласліўца на твораг.

У возе жыцця
 Ты лічы сябе воссю,
 Дзе круціцца лёс,
 Нібы кола ў нахрапе.
 Бадзёр сам сябе
 І да часу не бойся
 Забытым застацца
 На пэўным этапе!

ПРА РУКІ

Хоць маеш болей рук,
 Чым Шыва,
 Ты ўсё ж бязрукі,
 Як рукі
 Не маеш той,
 Што робіць дзіва.
 У дрэва —
 І ў таго сукі,
 Каб утрымацца,
 Ухапіцца.
 Ты зможаш шмат схапіць,
 Як сам
 Упрэшся, тое дрэва быццам,
 Дзе цесна на ствале сукам.

Рука руку, вядома, мые
 З балотца,
 З крана,
 З раўчука.

Ды рукі чыстыя нямыя,
Адна касматая рука
Пачутым голасам гаворыць,
Зацяўшы моц у кулаку.
Рука такая
Цуды творыць,
З рукі
Мець гэткую руку!

І ўсё ручыць,
Ідзе рукою,
Калі касматая рука
Зарукаю твайго спакою
І спадарожніцай рыўка
Па коўзнай
Лесвіцы службовай,
Дзе ўслед ступаюць сінякі.

Ты сілу волі выпрабоўвай,
Як застанешся без рукі,
Без неабходнай,
Валасатай,
Якую могуць пагаліць
Зайздроснікі,
Ды момант сватай,
Калі каго каму
Хваліць.

Па-першабытнаму касматай
Рукой,
Калі такая ёсць,
Няўдачы горкай
Горла кратай,
Уласную ўдвядліўшы злосць.

І селім робатаў па хатах,
І даганяем зорны гук,
А ўдарыць па руках касматых
Усё нам не хапае рук!

КЛОПАТЫ

Як заўсёды двое,
Дружбакі ў мінулым,
Так пра тое-сёе
Рупяцца агулам.
Абмінае зоры
Тэма бытавая.
Больш адзін гаворыць,
Як даклад чытае:

— Кажаш, тая ж праца
І сям'я ўсё тая.
А мяне, прызнацца,
Лесвіца крутая
Падымае строма,
Бо не з краю хата.
Шмат турбот, вядома,
Грошай малавата.

Жонка з тонкім густам
Ды яшчэ прыслуга.
І дзяцей не густа,
А бывае туга.

Смех —
Твае няўдачы,
Клопат твой мышчыны.
Ні інтрыг, ні дачы,
Ні ў цябе машыны!
Ты яшчэ пры моцы,
Браў жа маладую...

Слухае прамоўцу
Сябра
І шкадуе.

ДЗЯДЗЬКА З ЦЕТКАЙ

Любіць лёд не раставаць,
А шчупак не раставаць
І цвяліца з лёскай,
Дзядзька-горад жартаваць
Любіць з цёткай-вёскай.

Варушыць мазгамі звык
І расці ў нябёсы,
Робіць горад-чараўнік
З вёскаю дзівосы.

Не мядзведжай адплаціць
Хоча ён паслугай—
Адыначыць, адпладзіць.
Паглядзі, паслухай!

Сын сядзіць кум-каралём,
Нібы ў снах вясёлых,
Хата бацькава з рулём
Коціць новым «жыгулём»
На гумовых колах.

Агурочки-парсючкі,
Што раслі пад плёнкай,
Сталі футраю ў дачкі,
У зяцька дублёнкай.

І свіння з канца сяла,
Што расла на сала,
Сваці шую абвіла,
Чарнабуркай стала.

А калье баравікоў,
Шнур цыбулькі-дымкі
Да дзябёлых едакоў
Пад прыскокі кадзькоў
Трапілі ў абдымкі.

На газонавай траве,
Ля кафэ, кіёска
Рохнае,
Вішчыць,
Рава
Вёска, вёска, вёска.

Са старых да новых дзён,
Бач, як дзядзька з цёткай
Размінаюцца здавён
Сцежкаю кароткай.

КАРЫЎЦЬ

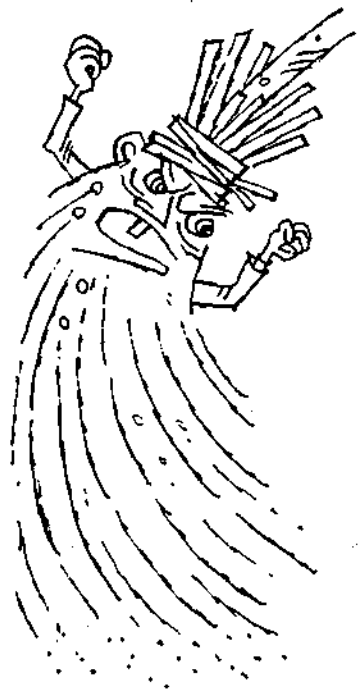
Не прызнае прызнанне асцярогі,
Дарэмна сарамлівасць хмурыць бровы:
Мужчыну пры заслугах
Трэба рогі,
Каб з галавы не ўпаў
Вянок лаўровы.

З НАРОДНАЙ МЕДЫЦЫНЫ

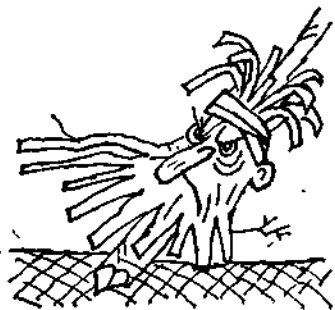
Як не цягне на спачын,
А мужчынскі гонар ляснуў,
Паўны сродак ёсць адзін —
Пантакрын
З рагоў уласных.

НОВАЯ МЯТЛА

А новая мятла
Па-новаму мяце
І без хістання.
Спаруецца датла,
Пабудзе на куце,
Гальнём у вугал стане.

ПАЦЕЦЬ КАРЫСНА

Ён стане неабходна-блізкім,
Хто мае славу пры жыцці.
Пацее,
Каб зрабіцца слізкім,
А слізкаму далей паўзці!

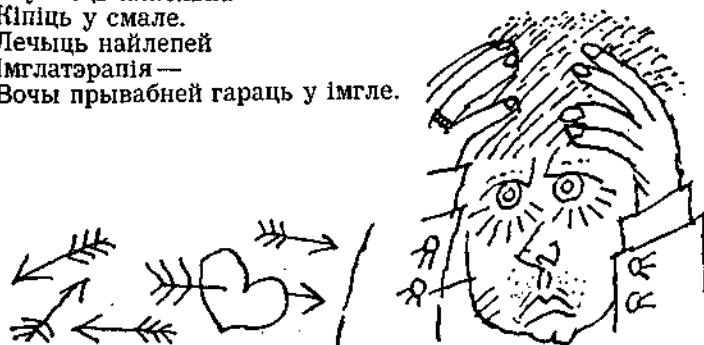
БЫВАЕ

— Не мастак я прыдумляць, дружбак,
Праўда, каб я гэтак быў здароў. —
Бачыў на сваім вяку сабак
Разумнейшых за гаспадароў.
— Што шукаць сляды па цаліне,
Быў сабака гэтакі ў мяне!

ІМГЛАТЭРАПІЯ

У медыцыны іголки тупыя,
Рэўнасць пякельна
Кіпіць у смале.
Лечыць найлепей
Імглатэрапія —
Вочы прывабней гараць у імгле.

ПРА ЦІХАСЦЬ

Не бойся ліхога,
А бойся ціхога.

Народная парада.

Сябе самога любіць глуха,
Ен не храпе,
І ў сне сапе,
І ціха ўсё бярэ сабе—
Чуваць,
Як пралятае муха.

Рагочуць досціпы старыя,
Што ціхі лыч
Глыбока рые.

СЦЭНА З МІНУЛАГА

Аж малаток ірваўся з рук,
Трунар біў з усяго пляча.
Ды гэта быў
Той першы стук,
Які не цешыў стукача.

З КУХОННИХ ПАРАД

Капризны начальник, як чорная кава,
І можа ён злосцю за злосць адплаціць.
Яго да кіпення давесці цікава
І — не кіпяціць.

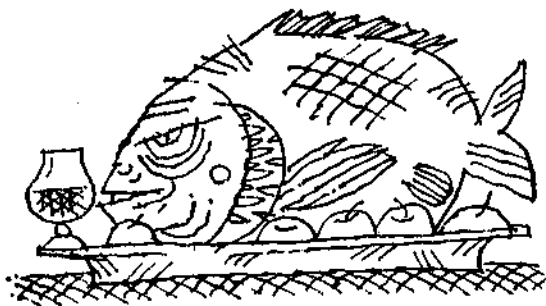
ЧАМУ?

Загоніш авечак сумнення ў хлявы,
Кривая з роўнай смяецца вярста.
Чаму гэта рыба гніе з галавы,
А чысцяць яе з хваста?

ПА ДАРОЗЕ ў ГОСЦІ

Прадраўшыся з бузы,
З трыцца
З намерам піць і есці,
Нарась падаўся да цяця
І апынуўся... ў цесце!

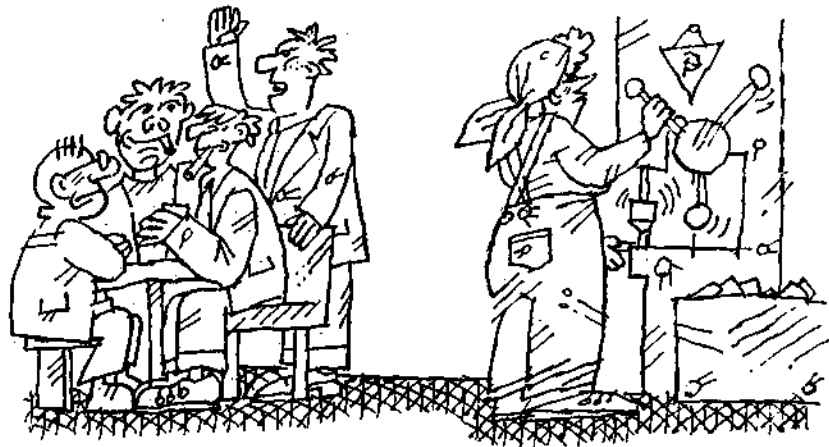
АШЧАДНЫ

Жывому было яму ўсё няўцям,
І сам зелянеў з-за капейкі меднай.
Памёр —
І ўсе спачуваюць чарцям:
З ім пекла зробіцца
Апраметнай!

МАДОННЫ

Мадонны —
Нашыя сучасніцы,
Вы ля кароў,
Вы ля станкоў.
Надоем, планам
Вочы ясняцца
Ў вас на палотнах мастакоў.

Багатыя рэкордна
Пафасам,
Не згубіцеся вы ў вяках.
Пакуль мужы
Ваююць з Вахусам,
Мадонкі плачуць на руках.

Даводзіцца і мужа любага
Не толькі няньчыць —
Валачы.

Лёс тое, што ласей, абскупвае,
Нібыта лось
Стагі ўначы.

І МАЗамі багататоннымі
Ўсіх вашых не падняць турбот.
І над пралётамі бетоннымі
Вы ластаўкамі —
Не мадоннамі
Стараецца з году ў год.

У чэргах з сумкамі,
З бітонамі
Чакаеце,
Надыдзе час —
Не толькі назавуць мадоннамі,
А ў клопаце
Падменяць вас!

ПУСТЫШКА

Сысунку-ласунку
Да спадобы,
Дзецюку-мацаку
Ад хваробы,
І старому псюку
Для аздобы.

Аж да цёмнай канчыны
Ад зіхоткай успышкі
Рукі цягнуць мужчыны —
Не хапае пустышкі.
Серабраць і залоцяць,
Прагна смокчуць, сулоцяць
Маладую пустышку
У застоллі, ў зацішку,
Прачытаўшы меню,
Паглядзеўшы афішку,
Выццам порах агню,
Просіць кожны
Пустышку!

Варта мрою вітаць
У чароўнай паставе.
Бо пустышка, відаць,
Не такая пустая!

МОДА

Мяняецца пагода
Зімой, вясной і летам.
Змяняцца любіць мода
І мы за модай следам.

Мядзведзь ля той калоды,
Дзе смачна пахне мёдам,
Жанчыны ля камоды,
Дзе стала цесна модам.

А мода ўсё гуляе.
Спяшай, на моду падкі, —
То ногі агаляе,
А то хавае пяткі.

То на маўчанне мода,
То на крычанне мода,
То ад імя народа
І згода, і нязгода.

Спазяльца заўсёды
Прыхільнік моды шчыры,
То весела ад оды,
То сумна ад сатыры.

То дурань у пашане,
Разумны у загоне,
То самі мчацца сані,
То ледзьве цягнуць коні.

Якія ў модзе вочы,
Якія ў модзе бровы?
Кароткі век дзявочы,
Закон жыцця суровы.

Змяняюцца світанні,
Змяняюцца стагоддзі,
Нязменнае каханне
Непадуладна модзе.

Не модна анікому
Быць аднаму на свеце.
Кахайце па-старому,
Абы вяліся дзеці!

СЯМЕЙНА-КАСМІЧНЫ ДЫЯЛОГ

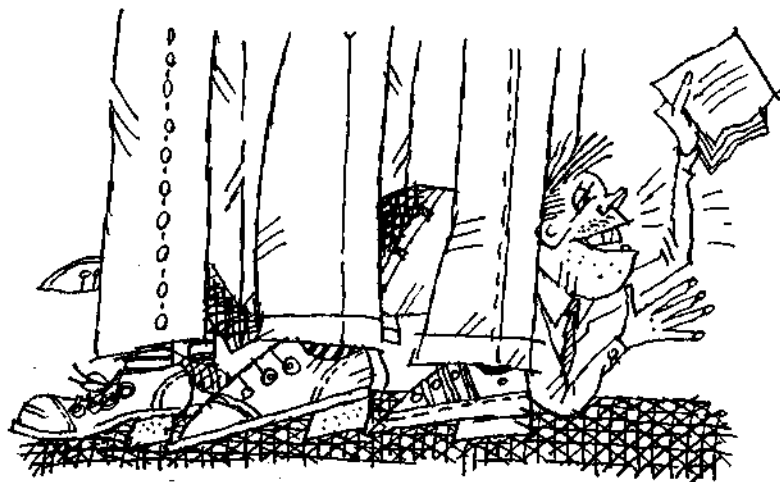
— Апошні раз спачування маю,
У стане бязважнасці быў я ўчора.
— Спускайся ўжо з космасу на зямлю,
А то завяду маладога дублёра!

3 ПАРАД МАЛАДЫМ

Спачатку стаць сакратаром
І першым па магчымасці
(Няважна, потым з чым ісці!),
Пад будучы музей кватэру
Прабіць,
Пасля цвяліць паперу
Ільсняную тупым пяром.
Каб не забыцца,
Паўтары:
Прабіцца
У сакратары
Пад будучы музей кватэру
Прабіць,
Пасля не страціць веру
У сабе,
Што выбіўся ў майстры.
Прывёзшы з Азіі паласік,
Хадзі паважна,
Быццам класік.
Прызнае жонка,
А пасля
Сябе ўключай,
Як той прыёмнік,
Вяшчай, вішчы,
А там і помнік
Папросіць родная зямля.
Запомніў, значыць —
Малады,
Не адхіляйся ад праграмы,
Смялей да трыумфальнай брамы
Ідзі, не чуючы бяды,
Заблытвай сам свае сляды.

НЕ З ТАГО КАНЦА

Дзіўлюся са сваіх калег-паэтаў,
З іх кожны ціснецца
Хадзіць у першых,
І першаму скілаць вянок санетаў,
І першаму цягнуць раман у вершах.
А час глядзіць з усмешкай мудраца:
Чаргу займаюць не з таго канца!

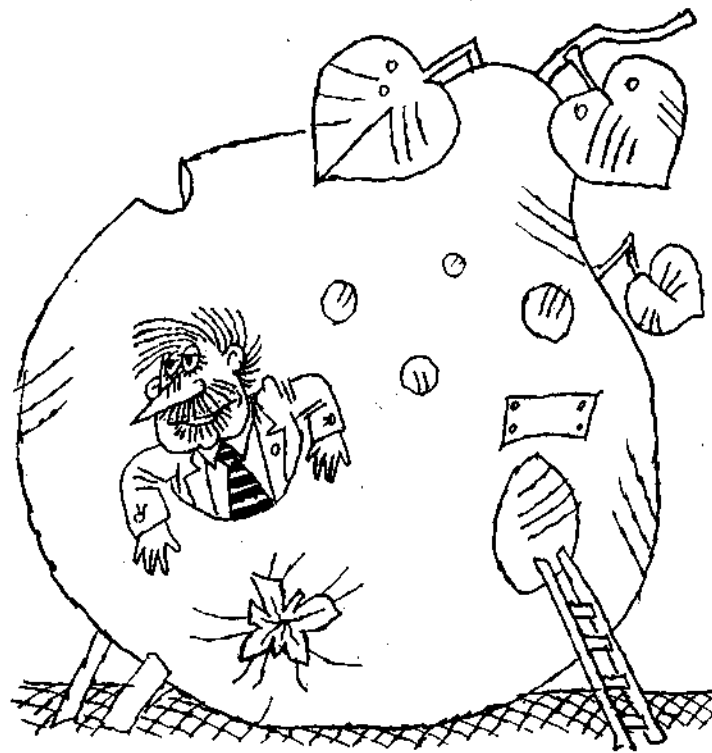
ЧУЖЫМІ КЛЕЦКАМІ

Добры верш перакладзі,
Ледзь памець «паводле» ў дужках.
Сам у аўтарах хадзі
Пры кармушках Музы ў служках.
Будзеш да сівых гадоў
І пры імі
І ў рэжыме.
Памінаць сваіх дзядоў
Добра клецкамі чужымі!

ХАЦЕННЕ

На вярбіне выраслых ігруш
Ён любіць прысмак
Саладжава-даўкі,
Інжынерам чалавечых душ
Хоча працаваць
Хоць на паўстаўкі.

САМАЕДЫ

Свет чумы такой не ведаў,
Аж хістаецца зямля,
Гэта племя самаедаў
Стала множыцца, як тля.

Самаеда самаед
Запрашае на абед.
Хто спрытнейшы з самаедаў,
Той суседам паабедаў.

Болей еш —
І болей месца
Ля карыта будзеш мець.
Заглынай, калі не есца,
Мець,
Каб першаму паспець!

Еш чужых, кусай хутчэй,
Жуй, не жмурачы вачэй,
Еш з падэшвамі, цвікамі,
І закусвай сваякамі.

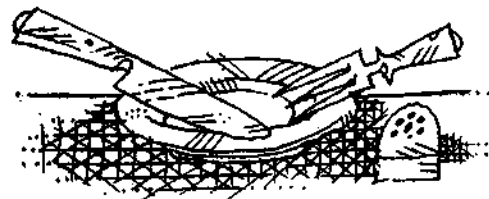
Не бывае неядомых,
Дык вылазь з гразі ў князі,
Еш вядомых, неведомых,
І начальніка грызі.

І сямейны ўзяць падрад
Самаед руплівы рад:
Жонка, дзеці, бацька, маці —
Будзе харчу ў роднай хаце!

Есць у маладога племя
Шмат няз'едзенай радні.
І нагу шукае стрэмя,
Племя змалку на кані.

Ці настане гэtkі міг,
Што з'ядуць усіх саміх
Самаеды-ненажэры
Не на тайнае вячэры?!

ГРУГАНЫ

На пенсі,
Як на праталінцы
Пражорлівыя груганы,
Сыцеюць берыеўцы, сталінцы —
Сыны маны,
Паны віны.

Харчы
У груганоў законныя,
За чорны спіс паслуг яны.
Таксама, як харчы,
Казённыя
Ахвярагубцы-груганы.

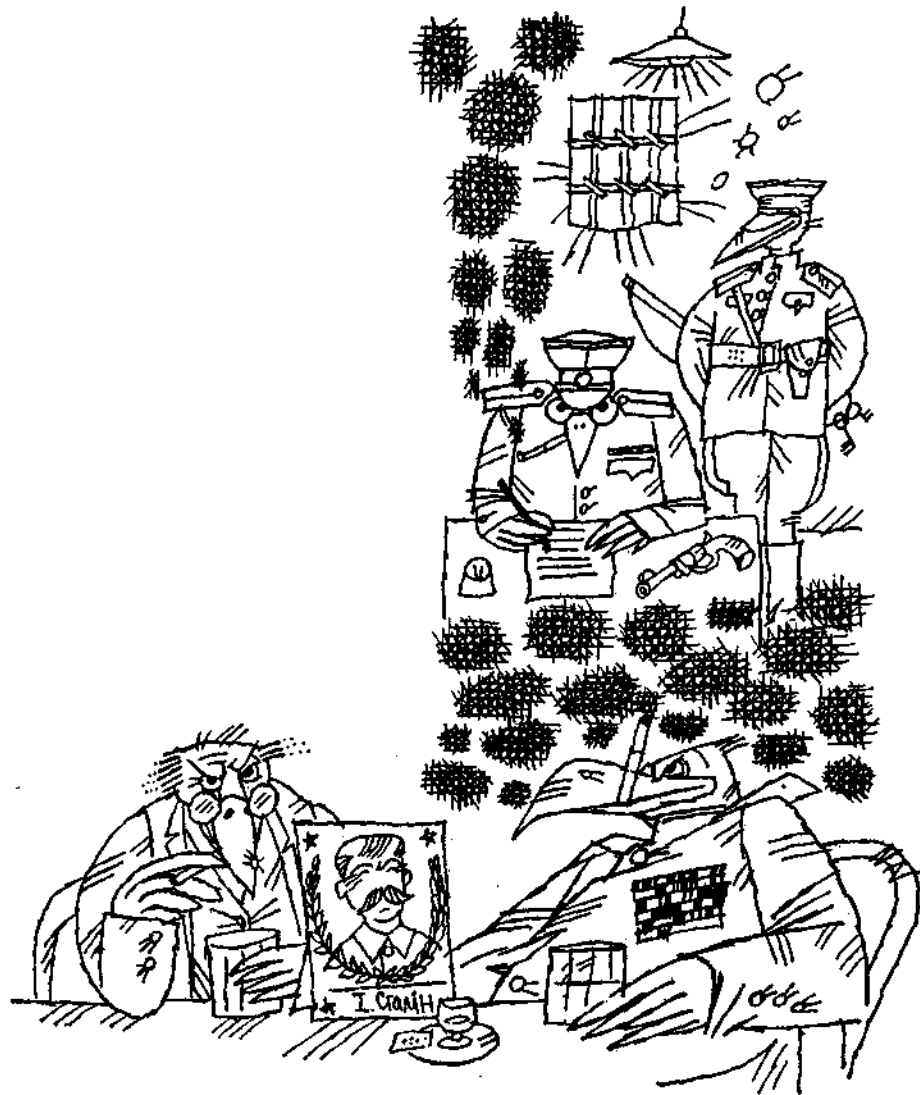
Шануюць душамі глюгатымі
Святы для іх,
Падвальны змок,
Дзе шчыра працавалі катамі,
Давалі каінаў зарок.

Былі да кожнага прыстаўлены,
Хто не ў нагу падумаць мог
І ў сне не так сказаць пра Сталіна —
Тварца ўсіх нашых перамог.

А ворагаў глыбока ў карані
Прывыклі бачыць слугачы.
Хапала месца ў «чорным воране»
Усім
І ў чэраве начы.

На месца двухгалова-царскага
Арла
Паселі груганы,
Каб імем гневу пралетарскага
Заліць жудою шар зямны.

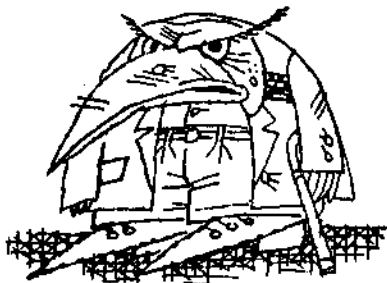
Аднагалова-аднадушныя
Адзін выконвалі загад —

Каб душ як больш
У турмы душныя
Перасяліць
Пад засень крат.

І новы, наш
Быў свет знявечаны,
І руйнаваўся да асноў.
І прагла свежай чалавечыны
Глухое горла груганоў.

Цяпер яны цішэй за агнецаў,
Стараліся ў імя добра.
Але рука дагэтуль цягнецца
Туды, дзе вісла кабура.

ЗАЛАТАР

За колер не любіў халву,
Не ціснуўся ў святых.
Меў залатую галаву
І рукі залатыя.

На ўсю раскошу залатар
Глядзеў зусім не бедна,
У весніх думках залятаў
Глыбока адпаведна.

Пакуль даверылі чарпак,
Стараўся на падхопах.
І сівярэлі на вятрах
Далоні не ў падкопах.

З-пад пастаментаў
Хітры жвір
Не гроб у перапудзе.
З такім, як ён,
І ў пір, і ў вір,
І ў добрыя людзі.

Па хорамах і алтары
Жыве ашчаднасць з рэшты.
А нехта ж
І ў залатары
Ісці павінен зрэшты!

ЛОБ АДВЫКАЕ БІЦЬ

ПАКЛОНЫ

Адно казаць, другое думаць
Нас прыручалі з году ў год.
І асланялі тлум і тлумасць
Паняццем радасным
Народ.

Пяклі парадаў караваі
Народных апекуны,
І роўнаю была крывая,
Што вызначала рост маны.

Ды арыфметыка ва ўжытку
Была ў людзей,
Яна жыве
Са школы —
Два пісаць у сшытку,
А пяць трымаць у галаве.

І столькі ў галаве трывала
Народ трымаў усе гады,
Пакуль чыноўніцтва драмала,
Выпешчвала свае зады.

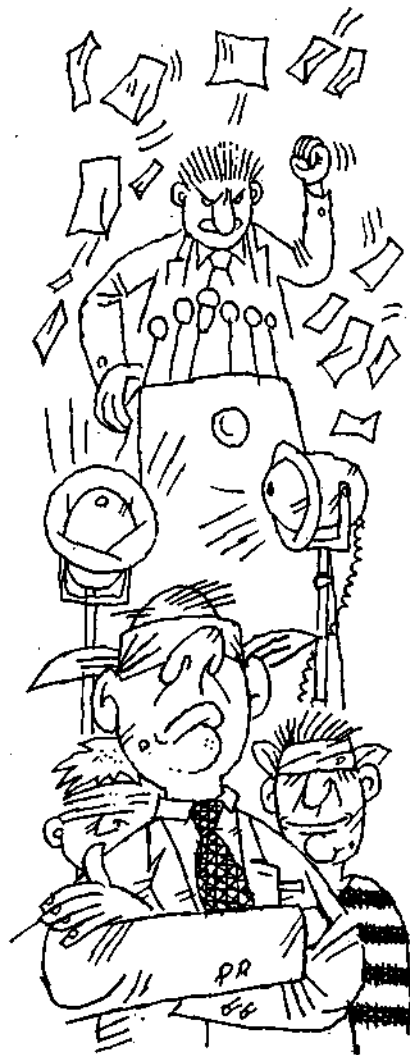
Аралі, жалі языкамі
Часовыя правадыры,
Народжаныя слепакамі
Прасліся ў павадыры.

І ціха кпіў народ відушчы
З сляпых сваіх павадыроў.
Хаваўся смех хітрушчы
ў пушчы.

Чым лес цямней,
Тым болей дроў.

І дроў багата наламалі,
Аж задымілі далягляд,
Дзе ясныя ўжо ззялі далі
І дом узводзіўся з цытат.

Нарэшце,
Праўда — хлеб надзённы,
Не лустка сала на нажы.
Лоб адвыкае біць паклоны.
Смялей, што думаеш, —
Кажы!

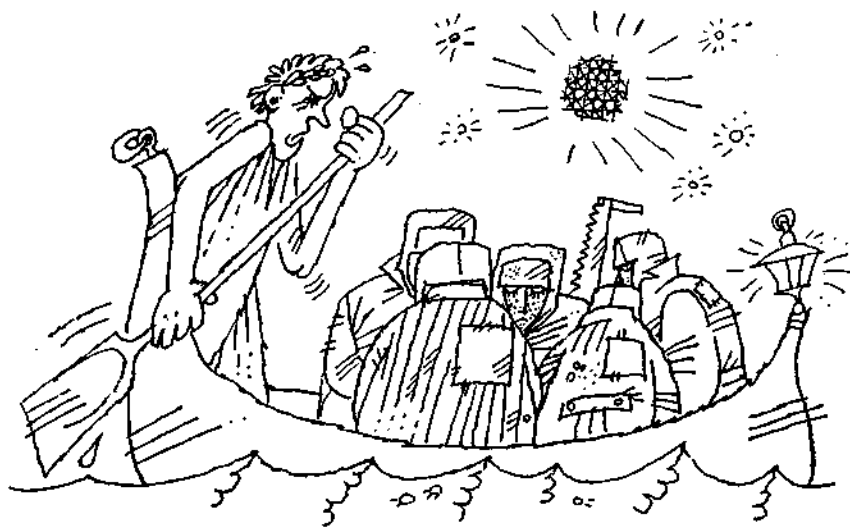

ПОУНАЧ, ТРЫЦЦАЦЬ

СЕМЫ...

Перайманне М. НЯКРАСАВА

Харона замучыла сцюжа і стома,
Бо ў царстве Аіда
Ні планаў, ні зім...
— А людзі адкуль жа?
— З тайгі ўсё, вядома,
Там б а ц ь к а сячэ,
Я адвожу за ім...

УЗАЕМААБАРОНА

Ён гонар вяртаў свой
Або раняў
І званне вучонае абараняў.
Цяпер ён бароніць
Пасаднае крэсла,
А крэсла бароніць
Свайго седака,
Каб крытыкі злосназайздроснай
Рука
Персонную пыху яго
Не растрэсла.

МАНЕКЕНЫ

Манекенаў манекен
Запрашае на нараду,
Як у час вялікіх змен
Захаваць пасаду, ўладу, —
Без дагляду ад пасады
Застануцца толькі ляды.

Кемны кожны манекен
Робіць жэсты, кажа словы,
Кінуць, як у сыр той кмен,
Кожны рэпліку гатовы.
Ад грунтоўнае прамовы
Аж хістаюцца галовы.

Як дзядоўніка гарод,
Нагарод
Не месцяць грудзі.
Манекены за народ,
Манекены тыя ж людзі, —
Вянуць толькі ў перапудзе,
Ці пасада усім ім будзе.

Прымаваюць да карыт —
Не паміраюцца лычамі.
Манекену трэба спрыт,
Манекен не спіць начамі —
Раптам лёс,
Як шэф з ключамі,
Сейф выгод замкне са снамі.

Згодніцка-чыноўны код
Захаваюць доўга гены.
З году ў год
Прывычны ход
Да брані трыбун,
На сцэны.
Чалавек не вечны, тленны.
Даўгажылы — манекены!

ПАВЕТРАНЫ ШАР

Ад матчыных пухавікоў,
Ад поліўкі і ад булёна
У кулакі рухавікоў
Нас белы свет бярэ шалёна.

Сямейны нам не ў смак сянж,
Мы на зялёны луг —
Бычкамі.
І ў дзень,
Што помніць пашпарт наш,
Знянацку робімся бацькамі.

Гадуюць жонкі немаўлят
І нас, нібы цялят,
Гадуюць
І свой дакорлівы пагляд
Для сумнай гутаркі рыхтуюць.

Аднойчы,
Быццам з распашонак,
Мы вырастаем з нашых жонак.
Дай волі,
Як жывой вады.
З-за воблак
Вабіць іншы воблік.
Ірве развагі павады
Прыстойнасці рахманы волік.

Было каханне, не было?
Нам дом былы
Малы, як кокан.
Смялей выпростваем крыло
І — на святло
Надрэмных вокан.

Перасякаецца прамаю,
 А потым што —
 Ці чад, ці жар.

І неадумнасці цяжар,
 Як шар паветраны,
 Трымае...

ЗМЕСТ

Ціхі маналог	5
Час!	7
Адзінка	9
Бервенізацыя	10
Няўлоўны бумеранг	12
Несуны	14
Шапку з бабра прымерваюць...	17
Дэфіцыт	19
Этапная памяць	21
Пра рукі	23
Клопаты	25
Дзядзька з цёткай	26
Карысць	28
З народнай медыцыны	29
Новая мятла	30
Пацець карысна	31
Бывае	32
Імглатэралія	33
Пра ціхасць	34
Сцэна з мінулага	35
З кухонных парад	36
Чаму?	37
Па дарозе ў госці	38
Ашчадны	39
Мадонны	40
Пустышка	42
Мода	43
Сямейна-касмичны дыялог	45
З парад маладым	46
Не з таго канца	47
Чужымі клёцкамі	48
Хаценне	49
Самаеды	50
Груганы	52
Залатар	55
Лоб адвыкае біць паклоны	56
Поўнач, трыццаць сёмы...	58
Узаемаабарона	59
Манехены	60
Паветраны шар	61

Рыгор Іванавіч БОРОДУЛІН

БЕРВЕНІЗАЦІЯ

Рэдактар Валлянцін БЛАКІТ (В. У. БОЛТАЧ).

Тэхрэдактар Г. В. АФАНАСЬЕВА.

Карэктар Н. І. КУКІНА.

Здадзена ў вытворчасць 6.07.88. Падпісана да друку 18.08.88. Фармат 70×108^{1/32}. Папера друкарская № 2. Новагазетная гарнітура. Друк высокі. Ум. друк. арк. 2,8. Ум.фарб. адбіткаў 3,05. Ул.-выд. арк. 2,0. Тыраж 24 217 экз. Заказ 1061. Цана 10 кап.

**Адрас рэдакцыі:
220041, Мінск, Ленінскі праспект, 77.
Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга**

**друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі,
220041, Мінск, Ленінскі праспект, 79.**